

Ekonomik Büyüme

2024 - 2. Çeyrek

Türkiye ekonomisi ikinci çeyrekte yıllık bazda %2,5 büyüdü.

Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre 2024 yılının ikinci çeyreğinde yıllık bazda %2,5 ile piyasa beklentilerinin altında bir büyüme kaydederek pandeminin etkilerinin en fazla hissedildiği 2020'nin ikinci çeyreğinden bu yana en zayıf performansını sergiledi. Reuters anketine göre GSYH'nin bu dönemde %3,2 oranında büyüdüğü tahmin ediliyordu. TÜİK, 2023 yılına ilişkin büyüme verisini %4,5'ten %5,1'e, 2024 yılının ilk çeyreğine ilişkin yıllık büyüme verisini de %5,7'den %5,3'e revize etti. Böylece, yılın ilk yarısında Türkiye ekonomisi yıllık bazda %3,8 büyümüş oldu.

Yılın ikinci çeyreğinde bayram tatili ve köprü gün sayısının bir önceki yılın aynı dönemine göre daha fazla olmasının da etkisiyle takvim etkilerinden arındırılmış yıllık büyüme %2,8 seviyesinde gerçekleşti. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre de Türkiye ekonomisinin yılın ikinci çeyreğindeki performansı %0,1 oldu. Öte yandan, geçtiğimiz yıla ilişkin yukarı yönlü revizyonun etkisiyle yılın ilk çeyreğindeki %2,4'lük büyüme de %1,4'e geriledi.

2024'ün ikinci çeyreği itibarıyla Türkiye ekonomisinin yıllıklandırılmış bazda büyüklüğü cari fiyatlarla 35,1 trilyon TL, USD bazında yaklaşık 1,2 trilyon USD düzeyinde kaydedildi.

Harcamalar Yöntemiyle Büyümeye Katkıları	(% puan)				
	2022 Yıllık	2023 Yıllık	2024 Ç1	2024 Ç2	2024 6 Aylık
Tüketim	12,2	9,8	5,8	1,3	3,5
Özel	11,7	9,5	5,1	1,2	3,1
Kamu	0,6	0,3	0,7	0,1	0,4
Yatırım	0,3	2,0	2,3	0,1	1,2
Stok Değişimi	-7,7	-3,6	-4,4	-0,2	-2,2
Net İhracat	0,7	-3,1	1,6	1,3	1,4
İhracat	2,4	-0,7	1,0	0,0	0,5
İthalat	-1,7	-2,4	0,6	1,2	0,9
GSYH (yıllık, %)	5,5	5,1	5,3	2,5	3,8

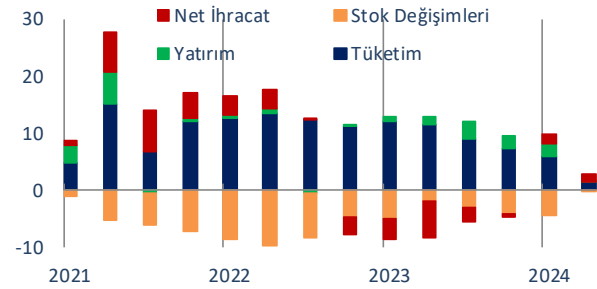
Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

Tüketim harcamalarının katkısı pandemiden bu yana en düşük seviyede...

Zincirlenmiş hacim endeksine göre özel tüketim harcamalarının büyüme katkısı yılın ikinci çeyreğinde de azalmaya devam ederek 1,2 puan ile son 4 yılın en düşük düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde kamu harcamalarının büyüme katkısı da 0,1 puan ile geçtiğimiz yılın son çeyreğinden bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Yılın ilk çeyreğinde güçlü seyreden yatırım harcamaları 2024'ün ikinci çeyreğinde makine ve teçhizat yatırımlarındaki daralma (-%5,6) nedeniyle 0,1 puan ile 2022 yılının üçüncü çeyreğinden bu yana büyüme en düşük katkıyı sağladı. Böylece, yılın ikinci çeyreği itibarıyla tüketim ve

yatırım harcamaları büyüme toplamda 1,4 puan katkı sağlamış oldu. Aynı dönemde net ihracat kalemi 1,3 puan ile büyüme olan pozitif katkısını ikinci çeyreğe taşıdı. Bu gelişimde ihracatın yatay seyretmesine karşılık ithalatta kaydedilen düşüş etkili oldu.

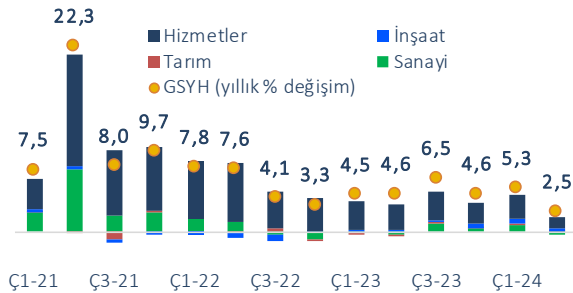
Harcamalar Yöntemiyle GSYH'ye Katkı (% puan)

Sanayi sektörü yıllık bazda daralma kaydetti.

Üretim yöntemiyle GSYH verilerine göre yıllık bazda %1,8 daralan sanayi sektörü, yılın ikinci çeyreğinde büyümeyi 0,4 puan sınırlandırdı. Böylece sanayi üretimi 2023 yılının ikinci çeyreğinden bu yana ilk kez yıllık büyümeyi aşağı çekti. Bu dönemde hizmetler sektörü ise yıllık bazda %2,1 genişleyerek büyüme 1,3 puan katkı sağladı. Öte yandan, hizmetler sektörünün büyüme katkısının pandemi döneminden bu yana en düşük düzeyde gerçekleşmesi, parasal sıkılaşmanın talep üzerindeki baskısının belirginleştiğine işaret etti. İkinci çeyrekte vergi ve sübvansiyonların büyüme katkısı 1,1 puan düzeyine yükseldi. Tarım ve inşaat sektörlerinin yıllık büyüme katkısı ise sırasıyla 0,1 ve 0,3 düzeylerinde kaydedildi.

Üretim Yöntemiyle GSYH'ye Katkı* (yıllık, % puan)

Beklentiler...

Ekonomi politikasındaki sıkılaşmanın gecikmeli etkileriyle iç talepteki ivme kaybı ikinci çeyrekte belirginleşti. Önümüzdeki dönemde, özel tüketim harcamalarının büyüme katkısının azalmaya devam edeceğini, net ihracatın büyüme pozitif katkısıyla ekonomideki dengelenmenin süreceğini öngörüyoruz.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Berkay Arık
Uzman Yardımcısı
berkay.arik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Caner Uygur Gündođdu
Uzman Yardımcısı
uygar.gundogdu@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündođdu
Müdür Yardımcısı
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.